

LA DONACIÓ DE SANT PERE D'AMBIGATS, PRIMER DOCU- MENT SOBRE BARBERÀ

Albert BENET i CLARÀ

Sant Pere d'Ambigats, un priorat desconegut.

El monestir de Santa Cecília de Montserrat fou un cenobi desgraciat, els plets no li deixaren ni un moment de pau. El seu primer abat no va reeixir en l'intent de prendre el títol d'arquebisbe, ni pogué estendre per Montserrat els seus dominis, car un altre monestir poderós, Santa Maria de Montserrat, priorat de Ripoll primer i després abadia independent, li barrà el pas i li prengué els devots. Tampoc es pogué sostreure del bisbe ordinari, el de Vic, malgrat la falsificació de butlles d'exempció; àdhuc hagué de lluitar per la seva pròpia independència, i si reeixí de l'anexió amb Sant Cugat del Vallès, no aconseguí deslliurar-se del seu veí, Santa Maria de Montserrat, al qual fou anexionat l'any 1539, en un moment en que ja havia perdut tot el seu esplendor. (1)

1. Per una visió de la vida del monestir vegeu: Antoni PLADEVALL, *Els monestirs catalans*, Ed. Destino, 1970, 2ª ed., pp. 268-269. Per a l'afer de l'arquebisbat del fundador, l'abat Cesari i la falsificació d'una butlla papal, vegeu: Ramon d'ABADAL, *L'abat Cesari, fundador de Santa Cecília de Montserrat i pretès arquebisbe de Tarragona. La falsa butlla de Santa Cecília a Dels visigots als catalans*, II, Ed. 62, Barcelona 1974, 2ª ed., pp. 25-55.

Si la història de Santa Cecília ha estat dissortada que de no haver estat l'església ben just en restaria el record, què no serà de les filials que amb el nom de priorats creaven aquestes grans abadies en alocs llunyans.

Aquests monestirs, generalment, figuren com a petits senyals en el mapa de propietats de l'abadia de la qual depenen. El priorat objecte d'aquest estudi, Sant Pere d'Ambigats, està citat però en els mapes no es dona la seva situació exacta. (2)

El silenci que plana sobre Sant Pere d'Ambigats té un motiu poderós, la poca documentació que s'ha conservat. Arrel de l'anexió a Montserrat, l'arxiu de Santa Cecília es traslladà a Santa Maria, i allí es cremà en un incendi produït per un saqueig en la Guerra del francès. Només en restaren els extractes que el Pare Ribas, arxiver del monestir, trameté al Pare Pasqual, i que ara es poden consultar en un dels volums manuscrits d'aquest historiador premostratenc. (3)

Entre les notes del Pare Ribas tan sols trobem dues notícies sobre Sant Pere d'Ambigats. La més antiga, del 31 de juliol del 945, diu que el comte Sunyer i la comtessa Riquilda donen al monestir de Santa Cecília de Montserrat uns béns, entre els quals apareix Sant Pere d'*Ambigadis in Campo Barberano* (4). Aquesta notícia sola no permet afirmar ni l'efectivitat de la donació, ni la continuïtat en la propietat, ni ultra la creació d'un priorat en l'indret, aprofitant l'església que es donava. La segona notícia confirma tots aquests aspectes: es tracta de la col·lació feta el 8 de setembre del 1416 del priorat de Sant Pere d'Ambigats per l'abat de Santa Cecília, fra Andreu, a fra Concho, monjo del dit monestir (5). Aquesta notícia permet ja afirmar que Santa Cecília, en època incerta féu efectiva l'ocupació de l'església i hi creà un priorat.

Però el problema era situar-lo dintre del gran àmbit que podia representar *in campo Barberano*. S'havia identificat un Sant Pere

2.-No apareix en l'obra citada d'A. PLADEVALL; en la *Gran Enciclopèdia Catalana*, vol 10, pàg. 280, apareix «Ambigans» com una propietat del monestir de Montserrat procedent del de Santa Cecília, però sense esmentar-lo amb el caràcter de priorat, si bé centrant-lo en la zona de Barberà de la Conca.

3.-Jaume PASQUAL, *Sacrae Antiquitatis Cataloniae Monumenta*, vol. III del manuscrit 729 de la Biblioteca de Catalunya, Barcelona, pp.1-112.

4.-J. PASQUAL, *Ibidem*, pp. 4-5.

5.-J. PASQUAL, *Ibidem*, pàg. 68.

d'Ambigats primerament a prop de Senan (Conca de Barberà) i després a Vallfogona de Riucorb (Segarra) ⁽⁶⁾.

Aquestes informacions ens deixaren plens de dubtes i ens feien pensar que el priorat de Sant Pere hauria desaparegut, essent per tant impossible localitzar-lo. Però un pressentiment ens féu mirar unes còpies que tenim d'un manuscrit que a finals del segle XVIII féu el rector de Sant Martí de Sesgueioles; allí hi trobarem una còpia íntegra del document de donació del comte Sunyer a Santa Cecília (apèndix 1). Aleshores comprovarem que les afrontacions ens portaven de nou a Barberà de la Conca. L'església de Sant Pere d'Ambigats afrontava a orient amb el Coll de Cabra, a migdia amb el bosc de Jordà, a occident amb la carretera pública, i a tramuntana amb el reguer de Barberà. Tots aquests topònims són avui ben vius; el coll de Cabra és un pas natural que comunica la Conca de Barberà amb la part septentrional de l'Alt Camp, per on actualment passa l'autopista que va de Barcelona a Lleida; el bosc de Jordà es la falda nord de la Serralada Prelitoral que separa el Camp i la Conca; el reguer de Barberà no pot ser altre que el torrent que avui dia rep el nom -tan poc històric- del Pont de la Fusta; i la carretera pública deu ser segurament l'antiquíssim camí del coll de Miramar utilitzat fins fa ben poc.

Arrel d'aquest canvi de plantejament consultarem l'amic Josep M.^aSans sobre el particular. Ell ens informà que tenia referències de l'existència d'una església amb aquest nom des de finals del segle XIII, però no coneixia el lloc on era situada. Per les indagacions que féu arribà a conèixer l'existència d'unes partides de terra, al terme de Barberà, juntes a tocar, que portaven els noms de *Sants Peres* i *Ambigats*. En una propietat d'Ambigats hi trobà les restes d'una torre medieval i rastres d'edificació -calç, guixots, teules, pedres tallades, etc.- La nostra visita sols serví per confirmar la seva suposició.

Després l'amic Joan Fuguet, de Barberà, ultra abonar les anteriors suposicions, afegia que l'ermita de Sant Pere d'Ambigats era coneguda de tot barberenc i encara estava en el record dels vells la seva desaparició al segle passat, que Sant Pere fou una advocació molt sentida pel poble de Barberà, que alternà els romiatges amb l'altra ermita de Santa Anna fins el segle XIX en que decaigué la devoció i en conseqüència Sant Pere s'anorrea fins a desaparèixer

6.-Vegeu Ramon CORBELLA, *Història de Vallfogona*, Barcelona 1898, 1^a ed., 1975, 3^a ed., pp. 121 i 139; i també *Gran Enciclopèdia Catalana*, vol. 1, pàg. 764, *Ambigants* i vol. XIII, pàg. 294, *Sant Pere dels Bigats*.

totalment. A més, ens facilità uns articles que un erudit rector de Barberà de començaments del present segle, Mn. Porta, havia publicat a la revista comarcal «La Conca de Barbarà».

Aquest autor, entre altres coses interessants, dóna referència de la destrucció total de l'edifici l'any 1883; la notícia documental més antiga que troba és un testament del 1266 on s'esmentava l'ermita de Sant Pere d'Ambigats, si bé després en cita un altre del 1251. Descriu on es trobava el temple a partir de fonts orals i documentals car ja aleshores havia desaparegut: «Estava, donchs, segons diuhen, la dita ermita alsada en lo terme de Barbarà, en la partida anomenada d'Embigats, a unes 25 passes de aquella torre que'l vulgus ne diu de Sant Pere, quels restos existeixen y's veuen encara avuy, a la part del peu de la muntanya de Prenafeta, demunt o dins d'aquella parada plana de vinya, avuy de casa l'Escarramant; quin magrané encara existeix y viu» -diu- «tocava, a la paret del pati del costat de baix, y afrontava ab lo camí que per allí de Cabra passa a Montblach» (7). Més endavant explica l'aspecte exterior del conjunt de l'ermita i de la casa dels ermitans, i com la portalada del temple, al ser destruït, fou traslladada al Molí de l'Amorós. Finalment fa esment dels drets de Santa Cecília de Montserrat, dels quals trobà una sentència del 1251, per la qual es resolia un plet que enfrontava l'abat de Santa Cecília de Montserrat i un sacerdot de Barberà i el seu nebot, donant la raó a l'abadia montserratina. Seguidament cita un prior de Sant Pere de Bigats, Bernat Tosquella, monjo de Santa Cecília de Montserrat, del que té constància entre 1381 i 1389; no troba cap altre prior anterior a aquestes dades, només beneficiats; tampoc sap quan finí la jurisdicció de Santa Cecília sobre Sant Pere d'Ambigats.

Amb aquest resum tan sols pretenem donar una visió del priorat, ja que no tenim intenció de fer-ne la història; únicament intentem donar la nostra opinió sobre els orígens d'aquest humil priorat. Per fer la història posterior cal recollir tota la informació de Mn. Porta i ampliar algunes de les dades que cita, com per exemple un inventari del temple de l'any 1378.

Tornem a la localització del priorat. Encara avui en arribar al lloc on s'aixequen les restes de la torre -que és l'únic senyal que permet identificar l'indret de lluny- es troba una petita elevació artificial feta

7.-Joseph PORTA, pvre., *Una ermita desapareguda. Sant Pere de Bigats a «La Conca de Barbarà»*, n° 80, oct. 1904; n° 83, nov. 1904; n° 84, nov. 1904 i n° 85, nov. 1904, Montblanc.

amb una paret de pedres, algunes ben escairades, i més o menys treballades. En el pla de sobre es poden veure encara restes de calç i trossos de guixots pintats, que indubtablement havien de pertànyer a una edificació més important que a una simple casa. Tot això està esguardat per les restes d'una torre de defensa circular que s'aixeca en una roca a una alçada d'uns dos metres sobre el pla. Sens dubte que era aquest el lloc on s'aixecaven l'església i les dependències del priorat de Sant Pere d'Ambigats, les terres del qual deuen ser les que avui porten el nom de les partides dels *Sants Peres* i d'*Ambigats*. La manca de restes de murs que assenyalin l'església l'hem de veure en l'aprofitament que es féu de les pedres per altres construccions; no és estrany veure en els marges de les vinyes del voltant de la torre pedres tallades.

Ara, un cop identificat el priorat, intentarem reconstruir, fins on ens serà possible, els seus primers anys. Això ens permetrà donar la primera dada històrica de la Conca de Barberà, i possiblement farà canviar algunes de les afirmacions que s'han fet fins avui. La resta de la història de Sant Pere la deixem per als historiadors de la Conca, que amb l'abundosa informació que hi ha des del segle XIII, tenen material suficient.

Sant Pere d'Ambigats entra a la història.

La història del priorat de Sant Pere d'Ambigats comença quasi al mateix temps que la de la casa mare Santa Cecília de Montserrat. No sabem si ja existia el monestir de Santa Cecília abans que el prevere Cesari, futur abat, comprés, l'u de juny del 942, per deu unces d'or bo a la seva tia Druda i al seu cosí Ansulf, l'alou que tenien ambdós (una per haver-lo comprat, l'altre per herència del seu pare), en el comtat de Manresa en el castell de Marro (8). A més, els venedors afirmen

8. No sabem a quin fi poden respondre unes donacions a Santa Cecília fetes abans del 945. Una s'hauria de datar entorn del 900 (5 calendes de maig, any segon, regnant Carles rei); una altra del 928 (13 calendes d'agost, regnant Crist, esperant rei), i una darrera del 938 (noms d'abril, any II de Lluís rei, fill de Carles), aquesta podria ser de Lluís, fill de Lotari, encara que la còpia és ben clara, car no és lògic que en aquest any actui el comte Borrell tot sol, amb un vescomte, Guadall, i un vicari, Ermenir, que eren actius a finals de segle. (J. PASQUAL, *Ibidem*, pp. 1-2). No sabem si aquestes donacions corresponen a un funcionament migrat de la casa abans de la restauració de l'abat Cesari.

que tot el que tenen en el castell de Marro i que no li venen, ho donaran després de la seva mort a la casa de Santa Cecília, situada dintre del castell referit, per remei de l'ànima del seu marit Ansulf i de la pròpia ⁽⁹⁾.

Aleshores Cesari degué buscar uns companys, si no els tenia ja, que volguessin viure amb ell formant una comunitat, a redós de Santa Cecília i amb el patrimoni inicial que tenia. Un cop formada la incipient comunitat, «Cesari, per divina clemència abat, amb Graciós, Guifred, Nampió i Zamenon, monjos, desitjant retirar-se a aquell erm que en deien Montserrat on varen trobar edificada una mòdica caseta d'una admirable grandesa en la qual hi van demostrades moltes virtuts pel Senyor i pregaren a la comtesa Riquilda que aconseguís del gloriós Príncep, el seu senyor, algunes de les seves coses, per estar en el seu domini el lloc en que fou trobada la caseta, a fi que poguessin reedificar l'església» ⁽¹⁰⁾. El resultat fou que el comte Sunyer els adreçà cap al bisbe de Vic, Jordi. D'ell rebé tota la potestat per actuar en la construcció del monestir, ja que així ho manaven els Decrets dels Canons. El bisbe el concedí la facultat de reedificar la dita església i de viure sota la regla de Sant Benet; l'església fou dedicada a Sant Pere. El mateix bisbe concedí béns al naixent monestir; la comtesa Riquilda també féu una concessió per a aquesta restauració del cenobi de Santa Cecília, així com també ho feren altres personatges que tenien propietats pels voltants del monestir. Signen l'acte el bisbe Jordi, el Comte Sunyer, els dos fills, Borrell i Miró i la comtessa Riquilda a més d'una quinzena d'eclesiàstics, entre preveres i levites. L'acta de restauració fou redactada el 25 de maig del 945.

Veiem que Cesari cerca protector en la comtessa Riquilda, la qual ha de fer de mitjancera amb el seu marit, el comte Sunyer, que sembla voler-se treure el problema de sobre quan els adreça al bisbe de Vic que farà les concessions que hem vist, entre les quals hi ha la de dedicar l'església a Sant Pere, fet que no reeixirà. Malgrat les do-

9.-Petrus de MARCA, *Marca hispanica sive limes Hispanicus*, Edició Stephani Baluzi, Prisiis, Franciscus Muguet, 1688, apèndix n° LXXVIII. Nosaltres, contra el parer de Ramon d'Abadal, creiem que aquest document és verdader; en canvi, pensem que és fals l'anterior (apèndix LXXVII) referent a la venda feta a Ansulf i Truda. Sobre això podeu veure el nostre treball: *Ansulf de Gurb, cap de la família Gurb-Queralt a «Ausa»*, n° 85, Vic 1977, pp. 135-137.

10.-J. PASQUAL, *Ibidem*, pp. 3-4.

nacions que van rebre cal reconèixer que eren poques per a la subsistència d'un monestir.

La part de la donació comtal es féu realitat uns dos mesos després, el 31 de juliol del 945. El Comte Sunyer i la seva muller Riquilda donen al monestir de Santa Cecília, del castell de Marro, a Montserrat -Comtat de Manresa-, l'alou, que, repartit en diversos llocs, tenien per aprissió o per compra. Constava de set parellades de terra, cinc d'elles al lloc d'Almedavar, el puig d'Andelec i l'església de Santa Margarida amb l'alou d'Amenolelles ⁽¹¹⁾, tot sense retenció. Era situat una part al comtat de Barcelona -castell de Bonifaci, lloc de Collbató, puig d'Andeleco, Almadevar, Amenolelles i Olzinelles-; una altra part en el *Campo Segarrens* -les esglésies dites de Santa Maria dels Prats, amb els altars que hi ha, la vila antiga, els prats, i vint parellades de terra erma, sense cap reserva, i els delmes, primícies, oblacions i definicions-; i la tercera i darrera part, l'alou que estava situat en el *Campo Barberano* que era l'església de Sant Pere d'Ambigats, amb terres cultes i ermes, juntament amb els delmes i primícies. Aquesta darrera (que és la que ens interessa ara) afrontava a orient amb el Coll de Cabra, a migdia amb el bosc de Jordà, a ponent amb la carretera pública i a tramuntana amb el reguer de Barberà ⁽¹²⁾.

Una vegada hem vist les donacions que foren fetes en virtut de drets de compra i d'aprissió, cal veure quin era el cas de cada una. Per triar quins drets corresponen a cada part resseguiem els resums del Pare Ribas, on trobarem que en el 924, el comte Sunyer havia comprat, en tres escriptures diferents, a Wadmir, prevere, i a Lunes, germà seu, béns a Collbató i a Almodevar ⁽¹³⁾. Sens dubte han de ser els que el 945 donava a Sta. Cecília de Montserrat. En canvi no hi trobem res dels béns de Santa Maria dels Prats ni dels de Sant Pere d'Ambigats. Considerem, per tant, que si els hagués comprat hi haurien els documents de compra com passava en els altres casos; hem de creure, doncs, que es tracta de béns que posseïa per aprissió.

Cal tenir en compte que eren llocs aleshores en fase de repoblació; per tant suposem que aquesta donació del comte Sunyer seguia el model de les que en altre temps havia fet el seu pare Guifred

11.-Avui Santa Margarida de Can Pere Llong de Collbató.

12.-Vegeu l'apèndix documental.

13.-J. PASQUAL, *Ibidem*, pàg. 2.

a Ripoll. Això consistia en donar unes terres properes al monestir que eren ja en explotació; unes altres d'ermes -les de Santa Maria dels Prats- que es podien posar fàcilment en explotació pel fet d'estar pròximes a zones poblades no massa allunyades de la frontera; i unes altres, cas de Sant Pere d'Ambigats, llunyanes, en zona fronterera i de difícil ocupació. Malgrat tot, aquí sorgeixen diversos problemes: com estava l'alou de Sant Pere d'Ambigats en el moment de la donació? Quantes vegades s'ocupà? Quan es féu definitivament? Aquests són uns interrogants que la història del priorat no aclareix, però intentarem, mitjançant les dades que posseïm de la repoblació de la frontera, donar unes respostes més o menys vàlides.

La repoblació a l'entorn de Barberà.

El primer dubte que se'ns presenta és saber en quines condicions estava l'alou de Sant Pere d'Ambigats. Malgrat dir que tenia terra culta i erma, no sabem de quin tipus de seguretat gaudia la zona per protegir els pobladors i els monjos del priorat. Hem de tenir en compte que el fet d'esmentar-se uns drets d'apressió pressuposa una repoblació del territori car si hagués estat un pur erm s'hauria fet constar que es tenia per precepte reial. Com que tenim molt poca informació sobre la zona, hem d'acudir a les dades dels seus voltans.

El comte Guifred, cap al final del segle IX havia ocupat en una dotzena d'anys les comarques d'Osona i del Bages i havia posat guarnicions a l'Anoia. L'esforç emprat feia difícil l'ocupació de les zones de la Conca de Barberà, l'Alt Camp i el Tarragonès abandonades pels sarraïns que potser només devien tenir una guarnició a Tarragona. A mitjans del segle X la historiografia ens permet creure que es dominava, amb més o menys seguretat, el Camp de Tarragona o els seus voltants. No sabem si es va ocupar la ciutat -Abadal suposa que Tarragona va ser ocupada pels sarraïns⁽¹⁴⁾- i la part occidental de la zona.

El 7 de juliol del 959 un tal Domenic donà a l'església de Santa Creu i de Santa Eulàlia de Barcelona el lloc de Freixa per a bastir-hi un castell juntament amb la Vila Rodona, que tenia per apressió en la

14.-R. d'ABADAL, *Els primers comtes catalans*, Ed. Vicens-Vives, Barcelona 1965, 2ª ed.

Marca, sobre el riu Gaià, i la vila que en deien *Ortum de Habrahim* (Brafim)⁽¹⁵⁾.

En aquest document podem veure una ocupació precària d'una zona propera a Tarragona (uns 20 Km.).

Uns anys després, el 17 d'abril del 974, trobem el bisbe Vives de Barcelona concedint una carta de franqueses als habitants del castell de Montmell -Baix Penedès-⁽¹⁶⁾.

Més cap al nord tenim la donació que féu el comte Borrel, el 27 de setembre del 980, a Ervigi fill de Bitari, i a la seva muller Almatrud i llur fill, Guifred, del castell de Cabra, situat en el comtat de Barcelona, a la Marca; entre les afrontacions apareixen molts topònims coneguts, però sols l'esment de l'església de Sant Pere del Gaià denota una certa ocupació dels contorns; també cal remarcar que entre les afrontacions apareix el conegut bosc de Jordà (*silva Iordanis*)⁽¹⁷⁾.

Els castells de Castellví de la Marca, Castellet i Sant Martí Sarroca eren capdavanters del Comtat de Barcelona en un moment anterior a l'expedició d'al-Mansur el 985; els seus límits no sobrepassaven la Conca del riu Gaià⁽¹⁸⁾.

Un cop passada la primera incursió, en un interessant document del 990 que tracta de la venda del Castell Vell Extrem de la Marca (Castellví) trobem les afrontacions que permeten reconstruir el terme. Aquest arribava fins al riu Francolí (anomenat riu Tarragona) i comprenia la vila d'Espinavessa i el castellar de Valls, ambdós topònims pertanyents a l'actual vila de Valls, prop del Francolí⁽¹⁹⁾.

Aquest terme es confirma, amb algunes variants, en la venda que féu el 18 d'agost de 1023 el comte Berenguer Ramon I i la seva muller

15.-Josep MAS, *Notes històriques del bisbat de Barcelona. Rúbriques del Liber Antiquitatum*, IX, doc. 20, pàg. 10.

16.-J. MAS, *Ibidem*, doc. 51, pp. 22-23; Josep Mª FONT I RIUS, *Cartas de población y franquicia de Cataluña*, C. S. I. C., Madrid-Barcelona 1969, vol. I, doc. 7. Publica el document i fa referència a les diverses edificacions i esments del mateix.

17.-Vegeu Federico UDINA MARTORELL, *El archivo Condal de Barcelona en los siglos IX-X*, C. S. I. C., Barcelona 1951, doc. 186, pp. 365-367.

18.-Sobre això vegeu el nostre treball, *Un document fals o una doble venda del castell de Castellví de la Marca* a «Estudios y documentos de los archivos de Protocolos» vol. IX, (en premsa), Barcelona.

19.-Vegeu el treball de la nota anterior.

Sança a Guillem Amat de Castellví dels drets comtals que tenien sobre el castell de Castellví de la Marca del Comtat de Barcelona⁽²⁰⁾.

La descripció del terme de Castellví fa pensar que després de les incursions sarraïnes es tornà a reemprendre l'ocupació de les zones de l'Alt Camp i del Baix Penedès. A l'anterior data de Castellví cal afegir-hi la de 1009, en que el comte Ramon Borrell i la seva muller Ermesenda, comtessa, venen a Guillem, fill del difunt Galí, vicari de Sant Martí Sarroca, l'alou cult i erm i el puig que en diuen Casserres (*Castro Serras*), situat en el comtat de Barcelona en el terme de Tarragona, amb els termes i adjacències que tenien pel seu pare. Per les afrontacions que dóna sembla que s'ha de localitzar pels voltans de Vila-rodona⁽²¹⁾.

També cal tenir present un document del 3 de març del 1018 pel qual Hug de Cervelló, fill d'Ansulf de Gurb, casat amb Eliarda de Cervelló⁽²²⁾, repartí els seus béns personals entre els seus fills. En les propietats repartides hi trobem el castell *d'Alilla*, que creiem que s'ha d'identificar amb L'Illa, lloc estratègic en el coll que comunica l'Alt Camp amb la Conca de Barberà⁽²³⁾.

En resum, tots els colls que comunicaven la Conca de Barberà amb l'Alt Camp estaven dominats pels cristians a finals del segle X o a principis de l'XI; però un d'ells, el de L'Illa, ja no apareixerà més entre els béns dels Cervelló, i no fou repoblat fins molt més tard. El de Cabra segurament fou devastat pels sarraïns i romangué llargament abandonat. No sabem si ho fou en aquest moment, finals del X, principis de l'XI, o bé arrel de les incursions sarraïnes dels almoràbits de finals del segle XI i començaments del XII. Ens decantem més aviat per aquesta darrera possibilitat⁽²⁴⁾.

20.-Vegeu el treball citat en les dues notes anteriors i també: F. UDINA MARTORELL, *El «Llibre Blanch» de Santes Creus*, C. S. I. C., Barcelona 1947, doc. 8, pp. 9-10. No sabem si aquest terme fou delimitat de bon principi, però en el document de permuta del 951 sols apareixen els castells d'Olèrdola, Marmellar, Castellet i Banyeres, i no diu res sobre el sector de ponent.

21.-J. MAS, *Ibidem*, IX, doc. 290, pp. 124-125.

22.-Per conèixer aquest personatge podeu veure la nostra tesi de llicenciatura a la biblioteca de la facultat de Geografia i Història de la Universitat de Barcelona, titulada: *La família Gurb-Queralt (956-1276)* (Mecanografiada).

23.-Vegeu F. UDINA MARTORELL, *El «Llibre Blanch»...*, *Op. cit.*, doc. 7, pp. 7 i 8.

24.-Vegeu *Els castells catalans*, Barcelona 1971, Vol III, pàg. 517. Així ho diu el document pel qual el monestir de Sant Martí d'Albenga (Gènova) dóna el castell de Cabra, situat al confí de Tarragona, que havia rebut feia temps per la liberalitat dels fidels, i, devastat pels sarraïns havia sofert un llarg abandonament. El castell era un cau de feres i els monjos decidiren donar-lo al comte Ramon Berenguer IV el 1160.

La primera ocupació de Barberà.

Si hem fet un panorama de la situació de les terres que envolten la Conca de Barberà per la part de migdia, és per poder afirmar la possibilitat d'una repoblació de la Conca, malgrat que no romanquin notícies documentals al llarg del segle X. Una de les excepcions és la donació de Sant Pere d'Ambigats a Santa Cecília.

Si no fos per les notícies que tenim de l'entorn, creuríem que realment la zona de Barberà estava allunyada de tot centre de població però a més de la situació que ja hem vist de l'Alt Camp i del Baix Penedès, coneixem força bé la part alta de la Conca -la zona de Santa Coloma de Queralt-. Sabem que el castell de Queralt havia estat aprissionat pel Comte Guifred ⁽²⁵⁾. Al seu darrera existia tota una xarxa de castells: Tous, La Roqueta, Miralles, Montbui, Clariana, La Goda, tots perfectament documentats en el segle X⁽²⁶⁾. I a la conca alta del Gaià també veiem en el 976 ja organitzats els castells de Montagut, Santa Perpètua i Pontils; també s'esmenta l'existència de Santa Coloma de Queralt⁽²⁷⁾.

Tots aquest castells no foren abandonats arrel de les incursions sarraïnes, tots funcionaren a finals del segle X o a principis de l'XI, i seguiren durant tot el segle.

En el castell de Queralt apareix una important família, la de Gurb-Queralt, la qual disputa al bisbe de la Seu d'Urgell la possessió del castell en el 1002⁽²⁸⁾. Des d'aquí es llançaren a la repoblació de

25.-Joan SEGURA I VALLS, *Història de Santa Coloma de Queralt* (refosa i ordenada en la seva ampliació per Joaquim SEGURA I LAMICH), Santa Coloma de Queralt 1953, pàg. 20; Josep IGLÉSIES, *La reconquesta a les valls de l'Anoia i el Gaià*, Col. «Episodis de la Història» n.º 40, Ed. Dalmau, Barcelona, 1963. No sabem perquè Iglésies posa la data del 929 en l'ocupació del castell; no hi veiem la relació. Aquest document tracta de la venda que féu el comte Borrell al vescomte Guitart del castell de Queralt que tenia per aprissió del seu avi, Guifred, comte. Per veure el pas d'aquest castell a la família Gurb-Queralt podeu veure el meu treball, *Sendred de Gurb a «Ausa»*, núms. 87-88, Vic 1978, pp. 238-256.

26.-Per a la repoblació d'aquesta zona podeu veure el nostre treball, *L'expansió del comtat de Manresa, segles X-XI*. «Episodis de la Història», Ed. Dalmau, Barcelona (en premsa).

27.-Vegeu la nota 25.

28.-Hem tractat aquest judici en el nostre treball citat en la nota 25; D'una manera més concreta en la comunicació que presentarem a la XXI Assemblea Intercomarcal d'Estudiosos de la Seu d'Urgell, 1977, *Un pleu entre el bisbe Sala de la Seu d'Urgell i Sendred de Gurb, sobre la jurisdicció i potestat del castell de Queralt a l'Anoia* (en curs de publicació).

la part alta de la Conca de Barberà creant petits nuclis de població: Figuerola, Guialmons, Rauric, Montargull, La Cirera, Llorac, Albió⁽²⁹⁾. També actuaren comprant el castell de Montclar l'any 1033, on s'hi crearen després els nuclis de Biure i Les Piles⁽³⁰⁾. També col·laboraren amb la família Gurb-Queralt els Cervelló. A n'Hug de Cervelló li passaren la meitat de Santa Coloma i el castell d'Aguiló.

Si a la zona alta de la Conca de Barberà la repoblació es fa progressivament i d'una forma més o menys clara, en canvi, en intentar estudiar la Conca estricta, ens trobem en un món confús i contradictori. Va ser realment repoblada la zona entorn de Barberà?

La situació de les terres dels seus voltans sembla confirmar-ho. A principis del segle XI estan ocupades extenses zones de l'Alt Camp: Casserres, Vila-rodona, Bràfim com a avançades; es dominen els passos entre la Conca i el Camp amb els castells de L'Illa i Cabra; la reraguarda està ben afermada amb els castells de Queralt, Santa Coloma, Aguiló, Montclar i Santa Perpètua així com els de Montagut, Querol i Pinyana i el de Celmella. Així doncs, la repoblació de Barberà era possible.

Ara bé, una cosa és que fos possible i altra que ho fos en realitat. Cal una base més ferma que la simple donació de Sant Pere d'Ambigats a Santa Cecília de Montserrat. L'única dada que tenim que ens ho confirmi és molt breu. Es tracta d'una venda que el 10 de juliol del 1013 feren Sala i la seva muller Quintulo, la que en diuen Llobeta, a Borrell, bisbe de Vic, del castell de Santa Perpètua. Sala el tenia dels seus avantpassats (*per perentorum meorum*) i Quintulo pel delme matrimonial. Després de relacionar les afrontacions -els coneguts castells de Miralles, Querol, Cabra, Montclar i Queralt- el document continua dient que igualment li venen el castell que en diuen Barberà amb els seus termes⁽³¹⁾.

Per les condicions de la venda sembla que es tracta d'un afany d'assegurar la possessió d'ambdós castells en mans de la muller del venedor -cal tenir en compte que el bisbe Borrellera oncle patern de Sala-. El motiu de la venda sembla clarament fictici, és causat per l'existència de discrepàncies amb l'hereu.

29.-Vegeu sobre això al nostre treball citat en la nota 22. Sobretot pp. 57-77 i 88-101.

30.-També ha estat tractat això en el nostre treball citat en la nota 22, pp. 57-77 i 102-105. Com també en el treball citat en la nota 26.

31.-Vefeu Josep Mª SANS I TRAVÉ, *Alguns aspectes de l'establiment dels templers a Catalunya: Barberà a «Quaderns d'Història tarraconense»* 1, Tarragona 1977, pàg. 18

El castell de Barberà sembla col·locat en la venda com a torna, sense citar-ne les afrontacions, mentre que les dels castells de Santa Perpètua es detallen molt bé. El problema serà saber si estava realment repoblat o es tractava simplement d'unes pretensions. En un primer moment van creure que eren més unes pretensions que no pas una repoblació real, com si el castell de Barberà fos la prolongació de l'expansió del de Santa Perpètua.

La solució del dubte creiem que està en la personalitat del repobrador. En efecte, Sala de Santa Perpètua té els castells per part del seu avi matern, Sala de Santa Benet ⁽³²⁾. Aquest personatge tingué una intensa tasca repobladora, cosa que fa creure en una possible ocupació per part seva del castell de Barberà ja que tenia prou empenya i poder econòmic per fer-ho.

Per tant, considerem que a mitjans del segle X es féu una ocupació de la zona de Barberà, car trobem actiu Sala de Sant Benet fins al 969 mentre que el 972 ja era mort; Sala probablement creà un castell a Barberà que es transmeté fins dues generacions més, la de la filla i la del nét; no creiem que el besnét pogués gaudir de gaire més que d'unes pretensions perquè cap als anys vint aquesta zona fou devastada. Si creiem en una repoblació de mitjans del segle X, sembla que ha de ser certa l'existència d'unes terres cultes entorn de l'església de Sant Pere d'Ambigats com afirma el Comte Sunyer en la seva donació. Tenim dues notícies i totes dues confirmen la possibilitat d'una ocupació de la zona de Barberà a mitjans del segle X.

La despoblació de Barberà.

Ja hem esmentat que després de la repoblació de mitjans del segle X es produí una despoblació. Aquesta cal centrar-la durant el govern de Berenguer Ramon I, probablement vers els anys 20.

Durant els anys que van des del 1018 al 1050 la repoblació a les fronteres restà estancada al comtat de Manresa, exceptuant-ne alguna iniciativa personal: Cervera, la zona de Queralt. En el comtat de Barcelona es registrà un retrocés, es perd L'Illa; de Casserres no se'n parla més, fins i tot desapareix com a topònim.

32.-Aquest personatge l'hem estudiat en una comunicació presentada al «Quart Col·loqui d'Història del Monaquisme Català», Cuixà 1979, amb el títol, *La família dels fundadors de Sant Benet de Bages*.

El monestir de Sant Cugat ha de reemprendre després de 1030 la colonització dels seus castells de Calders, Albinyana i Sant Vicenç⁽³³⁾.

Creiem que és en els primers anys del govern de Berenguer Ramon I que la frontera del comtat de Barcelona retrocedí pràcticament a la línia de Castellet, Castellví de la Marca, Sant Martí Sarroca, Santa Perpètua i Queralt. Un dels motius fou una devastació produïda per una incursió sarraïna com la d'al-Mansur el 985, però segurament aquesta es produí només per la zona fronterera del comtat de Barcelona abans d'aquesta data. No en sabem res, potser per afectar essencialment punts fronterers que restaren totalment despoblats. No és, doncs, d'estranyar que no hi hagi cap notícia documental d'aquesta devastació. És un moment en què hem de treure les notícies en pinzes d'entre els documents ⁽³⁴⁾. Potser la devastació de la frontera del comtat barceloní no ha deixat cap rastre documental.

Notícies posteriors confirmen l'abandó del castell de Barberà en els anys 20. En primer lloc, l'any 1033 es vengué el castell de Montclar que afrontava amb Barberà ⁽³⁵⁾. El fet de no esmentar-lo com a castell com figura en la venda de 1013 de Sala a Borrell, i el fet que els altres topònims que serveixen d'afrontacions figuren com a termes o com a castells -Pontils, Santa Perpètua, Casteldans, la ciutat de Lleida, Santa Coloma de Queralt i Queraltfa pensar que ja només es tracta d'un topònim ben conegut però no ocupat. Tot fa pensar que en els anys 30 Barberà ja està ben despoblat.

La represa de l'ocupació de Barberà.

Primerament, la història de l'ocupació de la zona de Barberà es fa conflictiva a causa de l'existència de dos documents apò-

33.-Vegeu *Els castells catalans*, Barcelona 1971, III, pàg. 781 i ss. i 826 i ss.

34.-S. SOBREQUÉS. *Els grans comtes de Barcelona*, Ed. Vicens-Vives, Barcelona 1970, 2.^aed., pàg. 43, cita una expedició contra els sarraïns i a continuació una d'aquests contra els cristians.

35.-F. Miquel, *Liber Feudorum Maior. Cartulario real que se conserva en el Archivo de la Corona de Aragón*. I. Barcelona, 1945, doc. 273, pàg. 297.

crifs, un de 1049 i un altre de 1038⁽³⁶⁾. No apareix cap més document fins a mitjans del segle XI en què es porta a terme un nou intent de repoblació. Durant aquest temps hi ha una activitat repobladora per part de la família Gurb-Queralt en els seus castells de Queralt i de Montclar, creant nous nuclis de població a l'ombra d'ambdós castells; la zona baixa de la Conca restà estancada fins al 1054.

La passivitat de la repoblació en la primera meitat del segle XI obeeix, en un primer moment, a la necessitat d'una repoblació de les terres frontereres afectades pels estralls de les escomeses d'al-Mansur i d'abd al-Malik, i després a la política intervencionista en els afers de l'al-Andalus de Ramon Borrell, seguida d'una etapa de regressió -de la que ja hem parlat- en el Comtat de Barcelona i d'estancament en el de Manresa que cobreixen tot el govern de Berenguer Ramon I; n'exceptuem repoblacions particulars com la de Cervera⁽³⁷⁾.

A partir de 1050, després d'un pacte amb el rei sarraí de Lleida, la frontera de Comtat de Manresa començà a posar-se en marxa i conegué una gran activitat ⁽³⁸⁾; això mateix succeí en el Comtat de Barcelona per la banda de Tarragona on feia anys, per iniciativa privada, Bernat Sendret de Gurb havia aprisionat el castell de Tamarit que el 1049 fou venut al comte Ramon Berenguer I ⁽³⁹⁾. Aquests fets foren seguits per una intensificació de la repoblació en aquests sectors. Totes les fronteres es posaven en marxa, la Conca de Barberà no en podia quedar al marge i menys Barberà.

La repoblació de Barberà resultà conflictiva car arrel d'una nova despoblació se suscità un conflicte entre Ramon Berenguer IV i un descendent del segon repoblador de Barberà, cosa que motiva dos judicis, un amb el comte i un altre amb els templers⁽⁴⁰⁾.

36.-Sobre això podeu veure Josep M.ª SANS TRAVÉ, *Alguns aspectes...* Op. cit., pàg. 20. Els documents en qüestió foren publicats a F. MIQUEL, *Liber Feudorum Maior...* Op. cit., doc. 265, pp. 290-291, doc. 257, pp. 277-278.

37.-Josep M.ª FONT I RIUS, *Cartas de población...* Op. cit. I, doc. 16, pp. 31-32.

38.-Vegeu el nostre treball citat a la nota 26, en el capítol «El camí de Lleida».

39.-F. MIQUEL, *Liber Feudorum Maior...* Op. cit. I, doc. 212, pp. 219-220. Per a la repoblació d'aquest sector, Josep M.ª FONT I RIUS, *Cartas de población...* Op. cit., II, pp. 722-744.

40.-Vegeu Josep M.ª SANS TRAVÉ, *Alguns aspectes...* Op. cit., pàg. 20, on tracta dels problemes dels documents i dels judicis.

Seguint l'historiador Josep Mª Sans que ha estudiat molt bé aquest conflicte, creiem que el comte Ramon Berenguer I, junt amb la seva muller Almodis i els seus fills Ramon, Berenguer i Arnau, el 25 de març del 1054 donaren a Arnau Pere de Ponç el puig de Barberà amb feu, perquè fes establiments en aquestes terres al seu servei; la donació es fa amb la roca de Prenafeta i les seves pertinences⁽⁴¹⁾.

Més tard, el 9 d'agost de 1055, els mateixos comtes donaren o confirmaren al mateix Arnau Pere de Ponç la Roca de Prenafeta amb totes les pertinences, alous, prats, garrigues, pedres grans i petites, pastures i aigües amb franc i lliure alou com deien les cartes de Barberà⁽⁴²⁾.

En un principi, la repoblació de Barberà no avançava massa de pressa⁽⁴³⁾. Fou quan la repoblació començava a consolidar-se que una incursió sarraïna caigué sobre el castell. Arnau Pere hi perdé el cap junt amb els 30 cavallers; capturaren els homes, les dones i els infants que hi havia i enderrocaren el castell de Barberà, i hi senyorejaren molt de temps ⁽⁴⁴⁾. Segons Josep M.ª Sans, autor que seguim en aquest tros, aquesta acció podria haver-se donat vers l'any 1086⁽⁴⁵⁾.

Després d'aquest període de «domini» sarraí -dubtem que s'hi establissin- un germà del defensor de la fortalesa, Bernat Pere succeí Arnau en la repoblació que degué portar a terme una vegada acabades les incursions almoràbits del 1107-1115; deixà al seu fill Pere de Puigvert el castell de Barberà en feu del comte d'Urgell, i els castells de Pira i Prenafeta en alou⁽⁴⁶⁾. Així, aquesta, la tercera, fou la repoblació de Barberà.

41.-Vegeu la nota anterior.

42.-Arxiu Històric Nacional, Clergat, carpeta, n.º 10. Aquest document anà a parar a l'arxiu del monestir de Poblet, suposem que formant part de l'arxiu de la família Puigvert, descendents d'Arnau Pere de Ponts, per part del seu germà Bernat Pere.

43.-Vegeu Josep M.ª SANS I TRAVÉ, *Alguns aspectes...*, *Op. cit.*, pp. 22-24.

44.-*Ididem*, pàg. 26.

45.-*Ididem*, pàg. 27.

46.-*Ibidem*, pàg. 29.

La creació del priorat de Sant Pere d'Ambigats.

Després de fer aquest panorama sobre els intents de repoblació i les regressions, hem de retornar al problema inicial: l'establiment dels monjos de Santa Cecília a l'església de Sant Pere d'Ambigats.

Tenim les tres etapes en que la zona de Barberà està repoblada:

1^a.- Des de la donació de l'església, el 945, fins a la primera despoblació vers 1020.

2^a.- A partir de 1054 en què s'infeuda Barberà, fins el 1086 en què es devastat.

3^a.- Després de les escomeses dels almoràbits, 1107-1115, que fou l'ocupació definitiva de la zona.

En la primera se'ns fa difícil poder detectar l'establiment del priorat, inclús ens veiem amb dificultats d'admetre una repoblació gaire intensa de la zona malgrat l'existència d'un castell, ja citat el 1013, que protegia els repobladors⁽⁴⁷⁾.

Aquesta debilitat de repoblació del segle X i principis de l'XI, motivà que Santa Cecília de Montserrat no tingués gaires possibilitats de fer un establiment important entorn de l'església de Sant Pere d'Ambigats; els pagesos que conreaven les terres en temps del comte Sunyer degueren seguir la seva tinença i prou. Barberà era un lloc massa llunyà i poc poblat per cridar l'atenció d'un monestir que no tenia gaire cura de les seves propietats més properes, com li passà amb l'altra part de la donació, la de Santa Maria de Prats -prop de Calaf- que descuidà. En aquest cas la iniciativa privada s'introduí en les terres de la seva propietat ⁽⁴⁸⁾.

No hi ha cap dubte que Santa Cecília no creà cap fundació nova a Sant Pere d'Ambigats; com a màxim conservà allò que havia rebut del comte. Però aquest aspecte sols el pot confirmar o desmentir l'arqueologia.

El problema apareix en la segona etapa (1054-1086), en la que reconeixem que el castell de Barberà protegí una respectable població de pagesos, però el nom de Sant Pere d'Ambigats no està citat en cap document ni tan sols com a afrontació. Hem d'a-

47.-*Ibidem*, pàg. 18.

48.-Això provocà una sèrie de plets que podeu veure a J. PASQUAL, *Sacrae Antiquitati...*
Op. cit., III, pp. 20 i 28.

acudir a l'única informació que ens resta després de la documental, l'arqueològica; en aquest moment no hem d'esperar el resultat d'una excavació, car podem acudir a unes restes superficials, la torre de defensa.

Aquí tenim una dificultat, els pocs o nuls estudis fets sobre la construcció de torres defensives; per tant, ens veiem obligats a buscar alguna torre semblant, el més propera possible de la que més o menys coneguem la data d'edificació.

En aquest cas no podem queixar-nos, tenim la torre del castell de Montclar, que fou venut el 1030 i revenut el 1033; com ja hem dit, el darrer comprador, Bernat Sendret de Gurb, junt amb el seu fill Olíver Bernat, tingueren una intensa activitat repobladora dintre del terme d'aquest castell. Durant aquesta activitat crearen els castells de les Piles i de Biure. Per completar-la, Olíver Bernat i la seva muller Riosovendis el 27 de maig del 1057 infeudaren a Ramon Arnau els castells de Montclar i Biure; entre les obligacions del feudatari constava que la torre de Montclar fos millorada i acabada i es fes un cortal al voltant (*et turre Monteclaro siad meliorata et consumata et cortale in torno*)⁽⁴⁹⁾.

Aquesta notícia no ens ofereix cap dubte, en el 1057 ja existia la torre del castell de Montclar, però restava inacabada i es manava acabar-la i completar-la, la qual cosa ens permet comparar les restes d'aquesta torre amb les de la torre de Sant Pere d'Ambigats. A més de ser ambdues circulars, tenim el mateix sistema de construcció: carreus petits o mitjans, d'uns trenta centímetres per uns quinze d'amplada; desbastats a cops de maceta i units amb morter de calç, donant un tipus de mur com el de les esglésies anomenades del primer romànic o romànic lombard que es construeixen en el nostre país durant la segona meitat del segle XI i començaments del XII.

Així, doncs, podem afirmar que al menys la torre és del segle XI, i quasi segur que no ha de correspondre a la darrera repoblació sinó a la segona; és a dir, que fou construïda entre 1054 i 1086, durant l'època d'Arnau Pere de Pons al qual hem vist que el comte Ramon Berenguer I encomanà el puig de Barberà el 1054 amb la condició de fer-hi un castell.

49.-A.C.A., Pergamins de Ramon Berenguer I, n.º 205. En la nostra tesi de llicenciatura, citada en la nota 22, podeu veure les pp. 102-106 i la transcripció del document en l'apèndix 25, pp. 228-229.

Naturalment, no es pot concebre l'existència de la torre sense que en el seu entorn hi hagués un nucli de població. Per això suposem que junt a la torre existiria el priorat de Sant Pere d'Ambigats que els monjos de Santa Cecília de Montserrat no haurien oblidat malgrat la despoblació dels anys 20, car no creiem que fessin aquesta torre per protegir els pagesos que podien cultivar les seves terres.

No sabem què passà després de la devastació del 1086 i la darrera represa; resta el dubte si els monjos retornaren de seguida o si trigaren molt de temps. Malgrat les repoblacions i regressions sabem que el topònim de Sant Pere d'Ambigats romangué en el monestir de Santa Cecília de Montserrat, i un moment o altre en el segle XII o bé en el XIII, recuperaren els béns que el comte Sunyer els havia donat l'any 945. Però aquesta part del priorat correspon historiar-la a un altre investigador. Esperem que algun dia ens faci conèixer la seva història, molt més documentada que la nostra, amb la qual cosa tan sols hem pretés donar a conèixer el naixement d'aquest humil priorat i els problemes que es plantegen en els primers segles de la seva possible existència. Estem contents que Catalunya pugui posar un nou priorat en les seves terres, el més avançat en la zona sud-occidental.

APÈNDIX

945, juliol 31

Donació del comte Sunyer i la seva muller Riquilda al monestir de Santa Cecília de béns situats en el comtat de Barcelona, al castell de Bonifaci, a Collbató, al puig d'Andalec, a Almedavar, a Amenoleslles, i a Olzinelles, amb l'església de Santa Margarida, en Campo Sagarrensis les esglésies de Santa Maria dels Prats, amb la vila antiga, els prats i vint parellades de terra erma, amb les primícies, el delme i les oblacions i definicions; en Campo Barberano l'església de Sant Pere d'Ambigats, amb les terres cultes i ermes del seu voltant, així com els delmes i les primícies.

- A: Original: Arxiu del monestir de Santa Maria de Montserrat. Calaix 25, lligall 1, fol. 1. (Perdut).
- B: Còpia resumida del segle XVIII: PASQUAL, Jaume: *Sacrae Antiquitatis Cataloniae Monumenta*. Biblioteca de Catalunya, ms. 729, vol. III, pp. 4-5.
- C: Còpia íntegra a MIRAMBEL I GIOL, M. Francisco: *Cartularium ó Recull de documents importantissims referents a S. Martí Sesgayoles y comarca per lo sabi de la matexa á últim del segle XVIII y principis del XIX*. Manuscrit conservat a la parròquia de Sant Martí de Sesgaioles. pp. 181-183. Diu que és: «Literal copia de un diploma puesto en pergamino que se guarda en el Archivo del Monasterio de Montserrat, Caxon 25. Legajo 1 fol. 1».

In nomine Domini: Ego Suniarius Comes, et conjux mea Rechellis Chomitissa magnum nobis et satis licitum esse videtur domun Dei ubique edificare et de nostris rebus honorare atque concedere. Audientes predicationem Sanctorum Patrum quia elemosina a morte liberat animas. Hec nos predictus Suniarius Comes et conjux mea Richellis Comitissa cognocentes nos peccato macula honestos compuctandi de superni celorum pietate supplicamus ejus misericordiam ut pius et misericors sit Deus in peccatis nostris. Propter ea id circo ego Suniarius comes, et conjux mea Richellis Comitissa concedimus atque tradimus Domino Deo ac beatissime Cecile virginis cujus ecclesia sita esse dinoscitur in comitatu Minorise et in Monte Serrato sive in Castro Marro alaudem nostrum proprium in diversis locis, id sunt casas, cum solis et supra positis cum curtes et ortos ortalibus terras cultas et incultas, vineas et arbores de diversis generis qui nobis advenit per aprisionem sive per comparationem et pro omnes voces, id sunt septem pariliatas terre legitimas et ipsum podium qui dicitur Andeleciis. Duo vero de istas pariliatas sunt juxta predictum podium de Andaliciis alie vero istarum in loco nominato Almedavar in quo loco melius probi homines invenire potuerunt. Et afrontant jam dictas paraliatas de orientis in ipso collo ultra ipsum podium de Andaleco sive in serra. De meridie intus in torrente Malo. Ab occidiis in medio plano de Almedar, sive ad ipsa ulzina, et a circio intus in torrente. Alias terras cum ipsa speluncha cum casas et curtes et ortos afrontant de orientis in via de meridie in podio ab occiduo in via que ascendit in monte Serrato, et a circio in rocha supra ipsa speluncha. Iterum damus predicto cenobio Sancte Cecilie ecclesiam Sancta Margarite cum suo cimiterio et suis oblationibus atque defuncionibus et hoc facimus cum assensu et voluntate episcopi Barchinonense et subscriptione proprie manus. Simili modo damus predicto cenobio Sancte Cecilie alaudia nostra propria franca et libera et quitia sine vinculo alicujus hominis vel femine et sine aliquo retentu id sunt domos constructas, et alias distructas cum plurimis terris cultis sive incultis et arboribus diversis generibus fructuosis sive infructuosis et glandiferis, et garricis et pascuis et

boscis et aquis ad utiperandum sive rigandum et totum quitquit dici potest et intelligi in prescriptis alaudis ad utilitatem prefati cenobi sic de nostro jure et in potestate et dominatione predicti cenobi et suis servientibus tradimus atque concedimus sine aliqua diminutione, sunt autem hec omnia in comitatu Barchinonense in termino castro Benefaci separatim in diversis locis scilicet in Collo Betone in loco vocato podio de Andaleciis et in Almedavar sive in Amenoleles et in aliis locis que vocant Ulzineles. Et jam dicta ecclesia beate Margarite simul cum supradicta alaudia que dicuntur Ameneleles affrontant a parte orientis in ipso torrente qui dicitur Quadels vel in ipsos quinquentes sive in termine de Esparagaria in loco vocato rocha Balla et ascendit per alium torrentem versum meridie et egreditur ex eo torrente et ascendit per quemdam serratum usque in ipso collo Satin prope de manso de Bonuces et ibi affrontat a meridie et hinc ascendit per ipsum Serratum qui ibi est usque in podio que dicitur Monegal. Et de hinc descendit et ascendit per medium serratum et sic vadit usque in termine de Apierola ibique affrontat ab occiduo, et hinc ascendit per ipsam serram usque supra ipsum Albedone Albo et descendit per ipsam Combam ultra ipso colleto in torrente qui discurrit in tempus pluviarum et transit a parte circio usque in torrentem jam dictum Gaudels. Et in alio loco in campo Sagarrensis damus predicto cenobio ipsas ecclesias nominatas Sancte Marie qui dicunt de ipsos Prados cum altaribus qui ibidem sunt et cum villa antiga et cum pratis et cum viginti pariliatas de terra erma cum in antea ad quis nostrum erit sine ulla inquietudine, et sine ulla reservatione simul cum decimis et primitis et oblationibus atque diffinitionibus. Et in alio loco in campo Barberano damus concedimus predicto cenobio, et suis servientibus ecclesiam Sancti Petri de Ambigadis cum terras cultas et ermas que in circuitu ejus sunt simul cum decimis et primitiis. Sic affrontat a parte orientis in ipso collo de Capra. A meridie in bosco que dicitur Jorda. Ab occiduo in strada publica. A parte vero circilii intus in ipso rigario de Barberano. Volumus etiam ut cunctis diebus omnia que supra texuimus in postestate et dominatione domini predicti permaneat perhenniter. Ita quod in hominibus stantibus in predictis alaudiis nemo sit ausus tollere vel aliquos censum recipere vel placitare vel aliquam injuriam inferre nisi habitatores predicti Monaterii. Et si aliquis homo qui contra hanc scripturam mercedem largitionis venire temptaverit ad inrumpendum peccatis nostris anime illius sit obligatum quia pro hac ne cupimus esse purgatos. Et in super hec omnia in quadruplum componere faciat ad predictum dominum prout patres sancti sancxerunt. Et in antea ista largitio firma permaneat pro omni modo tempore.

Facta karta mercedem largitionis II kalendas augusti Anno X regnante Lodovico Rege. S+m. Suniarius comes. S+m. Richildes cometissa qui hanc donatione fecimus et firmare rogavimus.

S+m. VVillera, episcopus. S+m. Egmarus Archipresbiter. S+m. Johannes Presbiter. S+m. Bonifilius. S+m. Seniofredi.

Berengarius Levita + qui scripsit.